

Den uvildige nordiske afprøvning af græssorter

Efter op til ti år i marken er arbejdet nået så langt at en egentlig sortsliste er præsenteret

For ti år siden blev der indledt en fælles nordisk afprøvning af græssorter til golfbaner, parker og fodboldbaner. Her kan frøfirmaerne anmelde sorter og få dem afprøvet uvildigt under nordiske klimaforhold. De sorter der er bedst i f.eks. England, er ikke nødvendigvis dem der også er bedst i Danmark.

Nu er arbejdet så vidt at der er præsenteret en samlet sortsliste. Den er udgivet i en udgave for hvert land og udelukker hver især de sorter der ikke er klimamæssigt relevante. Den danske version er 'Sorter af plænegræs til Danmark 2013' med 20 siders tabeller. Desuden er der udgivet den fælles engelsksprogede 'The Grass Guide 2012' om de enkelte arter og deres brug.

Scangreen og Scanturf

Afprøvningen er især detaljeret hvad angår sorterne til greens, et udviklingsprogram der kaldes Scangreen. Her har det nordiske golf forskningscenter Sterf nemlig spyttet godt i kassen så det ikke kun er frøfirmaerne der skal betale for afprøvningen. Det er dog ikke alle arter der er testet lige

Trygve Aamlid fra Bioforsk Norge er en af de centrale personer i sortafprøvningen. Her er han i aktion ved en af de mange rundvisninger på prøvearealet. Forreste felt i midten er *Poa supina* (lav rapgræs). Til højre for den er det den gule *Poa annua* (enårig rapgræs). Foto: Asbjørn Nyholt.

Arter af plænegræs

Kilde: The Grass Guide. Sterf 2012.

		Egenskaber													Anvendelse											
		Etableringshastighed	Skudtæthed	Blades finhed	Vinterhårførhed	Vinterfarve	Næringsbehov	Vækst med udløbere	Slidstyrke	Sygdomsresistens i vækstsæ.	Tolerance for tæt klip	Skyggetolerance	Tørketolerance	Salttolerance	Fodboldbane	Green	Tee	Fairway	Semirough	Rough	Prydplæne	Brugsplæne	Plæne, hårdt slid	Skygget plæne	Ekstensivt græs	
<i>Agrostis canina</i>	hundehvene	7	9	7	7	8	4	3	5	4	8	6	7	4		x										
<i>Agrostis capillaris</i>	almindelig hvene	6	6*	5*	6*	4	5	5	3	3	7	6	3	2		x		x	x	x	x	x				x
<i>Agrostis stolonifera</i>	krybende hvene	6	8	5	6	4	7	8	5	5	8	4	3	5		x	x	x								
<i>Dechampsia caespitosa</i>	mosebunke	3	5	4	8	4	6	1	5	9	3	8	3	4	x		x							x		
<i>Festuca ovina</i>	fåresvingel	2	6	8	5*	4	2	1	1	7	4	6	8	5						x						x
<i>Festuca rubra</i>	rødsvingel, uden udløb.	4	6	7	7	4	4	1	4	8	5	7	6	6	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Festuca rubra</i>	rødsvingel, korte udløb.	4	6	7	5	6	4	3	5	7	5	7	7	7	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
<i>Festuca rubra</i>	rødsvingel, lange udløb.	4	4	6	5*	5*	4	5	3	6	4	7	8	6	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Festuca trachyphylla</i>	bakkesvingel	3	7	6	5	4	2	1	1	7	4	6	9	5						x						x
<i>Lolium multiflorum</i>	westerwoldisk rajgræs	9	3	4	1	8	8	2	8	7	3	5	5	8	x									x		
<i>Lolium perenne</i>	almindelig rajgræs	8	4	5	3	7	8	2	8	7	4	5	6	8	x		x						x	x		
<i>Poa annua</i>	enårig rapgræs	8	5	5	2	5	8	3	4	2	7	6	1	2												
<i>Poa pratensis</i>	engrapgræs	2	3	3	8	4	7	8	7	6	2	3	4	3	x		x	x	x		x	x	x			
<i>Poa supina</i>	lav rapgræs	5	5	5	6	4	7	8	7	6	5	7	4	3	x		x						x			
<i>Poa trivialis</i>	almindelig rapgræs	7	6	7	3	8	6	5	3	5	7	8	3	3		x									x	

Karakterer fra 1 til 9 hvor 9 er bedst.
 Topkarakterer på 8 og 9 er fremhævet.
 *) Stor sortvariation

meget, især ikke westerwoldisk rajgræs, almindelig rapgræs og lav rapgræs.

De øvrige brugsområder er samlet i programmet Scanturf. Det er af økonomiske grunde reduceret til et minimum. Her er det nemlig kun frøfirmaerne der betaler, ikke Dansk Boldspilunion, kommuner eller andre parter. Og frøfirmaerne selv har heller ikke alle været lige ivrig efter at bruge - og dermed også betale - for den uvildige afprøvning, fortæller græseksperter Asbjørn Nyholt.

„Set med mine øjne er det derfor bydende nødvendigt at alle forædlingsfirmaer der sælger deres sorter i Norden, også bakker de to afprøvninger op. Både for at holde liv i selve afprøvningen og dermed udviklingen, men også for at stille uvildig viden til rådighed for kunderne. Nyttens for kunderne falder væk hvis de der markedsføres bredt ikke har været testet i enten Scangreen eller Scanturf-programmet,“ meddeler Nyholt.

Det nordiske frømarked er relativt lille, og det kan få frøfirmaerne til at afstå fra en nordisk afprøvning. Her kan et pres fra kunderne og økonomiske incitamenter som f.eks. støtten fra Sterf, få dem på andre tanker, vurderer Nyholt.

Ifølge Nyholt har afprøvnin-gerne været med til at sætte egenskaber som bl.a. vinterstyrke og modstandskraft over for sygdomme mere på dagsordenen. Afprøvnin-gerne har også ændret fokus hos frøfir- maerne der lægger stor vægt på at deres sorter ligger højt på sortslisterne.

Fornyset artsliste

The Grass Guide præsenterer nye artsbeskrivelser og arts-anbefalinger baseret på de gennemførte afprøvninger. Det sammenfattes bl.a. i det viste artsskema. Man skal dog tage højde for at listen gælder hele Norden, og at kriterierne ikke vejer ens overalt.

Kriteriet vinterhårdførhed der ud over vintersygdomme også omfatter frostska-der, spiller en større rolle mere nordpå end i Danmark. Her- oppe står de arter bedst der går sikkert i vinterdvale, f.eks. engrapgræs, mens almindelig rajgræs er et mindre heldigt

valg. Selv i Danmark skal man dog - når man husker de senere års hårde vintre - også være varsom med at bruge rajgræs i renbestand, vurderer Nyholt.

Et andet kriterie er 'sygdomsresistens i vækstsæson' som er blevet meget relevant på grund af den begrænsede adgang til svampemidler. I skemaet fremhæves rødsvingel uden udløbere og mosebunke som de sundeste, mens enårig rapgræs ligger i bunden.

Til greens er rødsvingel uden eller med korte udløbere det sundeste valg. Flere af de nye danske baner blev derfor tilsået med rødsvingel, mens mange ældre danske baner har en blanding af ukrudtsgræsset enårig rapgræs og forskellige hvenearter på deres greens. De tåler en tæt klipning, men er ikke særligt gode hvad angår sygdom.

Et kriterie savner Nyholt, nemlig tålsomhed over for oversvømmelser der har betydning når man arbejder med lokal afledning af regnvand.

Man kan dog med en vis mening vende tørketolerancen på hovedet, hvilket gør almindelig rapgræs, mosebunke, krybende og almindelig hvene til gode valg. Om det så også går godt hvis der er is på græsset i længere tid, er en anden sag.

I den sydlige zone

I afprøvningen består den sydlige klimazone af Danmark og kystegnene i det sydlige Norge og Sverige. Her har græssor-terne været afprøvet i Landvik i Sydnorge samt på Sydsjæl-lands Golf og den gamle forsøgsstation i Tystofte, nu Aarhus Universitet Flakkebjerg. Den er den norske Bioforsk Turfgrass Research Group der koordinerer arbejdet. Man kan på www.scanturf.org finde de detaljerede forsøgsresultater og se hvem der har anmeldt sorterne til afprøvning. *sh*

KILDER

Agnar Kvalbein, Trygve S. Aamlid (2012): The Grass Guide 2012. Amenity Turf Grass Species for the Nordic Countries. Sterf 2012. 22. s. www.sterf.golf.se

Trygve S. Aamlid (2012): Sorter af plænegræs til Danmark 2013. Sterf 2013. 20 s. Oversat af Asbjørn Nyholt. www.sterf.golf.se

Asbjørn Nyholt (2013): Afprøvning presser udviklingen. Greenkeeperen 1/2013.

Asbjørn Nyholt (2013): The Grass Guide 2012. Greenkeeperen 1/2013.

FERRARI

LØSER ALLE
VEDLIGEHOLDS-
OG ANLÆGSOPGAVER

Importør
Sønderup Maskinhandel A/S

Hjedsbækvej 464, 9541 Suldrup. Tlf. 9865 3255.
mail@fbdk.dk. www.ferrarimaskiner.dk

Sønderup Maskinhandel A/S har specialiseret sig i at levere alt professionelt udstyr til den grønne sektor. Vi har et bredt program af maskiner til renholdelse, vedligehold og anlæg.

HUNSBALLE Erø

Kvalitetsfrø med stærke
danske rødder

Holstebro tlf.: 97 42 05 33 • Slagelse tlf.: 58 57 14 70
www.hunsballe.dk

Kvalitet Rådgivning Viden Service